

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

4. Plutus divitiarum deus, & ejus comites.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

Spelunca alta fuit, vastoque immanis hiatu,
 Scrupea, tuta lacu nigro, nemorumque tenebris.
 Quam super haud ulla poterant impunè volantes
 Tendere iter pennis; talis sese halitus atris
 Faucibus effundens supera ad convexa ferebat:
 Unde locum Graii dixerunt nomine *Avernum*.

Quinta, *Ignis* horribilissimus, in ipsas etiam animas grassans. Quid enim aliud est inferorum *Pblegethon*, flammis sempiternis exastuans?

Sexta, *Vermis* conscientiae semper rodens, semper crucians. Hanc carnificinam expresserunt per vulturem Tityi, jecur eius diu, noctuque depascentem, de quo Symbol. 79.

Septima, Locus & societas execrabilis, unde infernale barathrum appellatur *Erebus*, Latine *tenebra*, *caligo*, *nox*. Quales in eo incolae? Describit Cicero de nat. deor. Amor, inquit, (scilicet impurus) Dolus, Metus, Senectus, Labor, Invidentia, Fatum, Mors, Miseriae, Querela, Fraus, Pertinacia, Somnia, o quam luctuosa! Haec ethnicus, & ethicus.

Octava, *Desperatio*, momentis singulis sceleratos jugulans. Hoc agunt Furiae, scelerum ultrices gravissimae, quae nullam quietis partem concedunt impiis Manibus, quibus perpetuo intentant angues, insultant facibus, & ingesta criminum patratorem memoriâ, in continuam desperationem excruciant.

Nona est *Aeternitas*, inexplicabilis, immensa, incomprehensa. Atque ut circulus principio, fineque carens, est Symbolum interminabilis aevi; ita fluvii infernales, damnatorum carcerem in orbem ambientes, spem omnem evadendi pracludunt. Nec satis est ambitu simplici circumdari lamentabilem orcum; sed miseris, Poeta canente 6. *Aeneid*.

Fata obstant, tristisque palus innabilis unda
 Alligat, & novies Styx interfusa coercet.

Explicatur hoc idem per Sisyphi semper revolubile saxum; per Danaïdum pertusum & nunquam explebile dolium, haec aeternitas cruciat Laphidas, Ixiona, Pirithoûmque,

Quos super alta silex, jam jam lapsura, cadenti
 Imminet assimilis.

IV. (d) Idem Pluto, qui rex inferorum est. Divitiarum quoque deus habetur; & tunc *Plutus* vocatur. Hunc Poetae fingunt esse *Claudum*, *Alatum*, *Cacum*. Nam in adventu claudicat, dum lente accedunt opes. Sudandum est, algendum est, eurrendum est per terras & undas,

E e e e 2

donec

(d) *Plutus divitiarum deus, & eius cornibus.*

donec augeas nummos, & rem facias. Quot curas, sollicitudines, insomnes parit noctes improba fames pecuniæ? *Alas*, habet Plutus, nimirum in recessu: nam serò quidem divitiæ contrahuntur; velocissimè tamen, nisi frugaliter dispensentur, dilabuntur. *Cecum* quoque faciunt, & iudicii expertem, eò quòd indignissimus quisque divitiis affluat; probi autem & digni in re tenuissima versentur. *Δειδύμω* quoque apud Aristophanem, id est, *timidus*, esse dicitur, semperque trementi similis: nam quanta est cupiditas opes accumulandi, tantus est metus eas conservandi. Hinc Lucianus in Timone Plutum inducit, etiam *Pallidum* & concolorem auro, quòd animi angores etiam in vultum effundat. Audi Senecam in *Hercule Oeteo*. Act. 2.

O si pateant pectora ditum,
Quantos intus sublimis agit
Fortuna metus? Brutia, Coro.
Pulsante fretum, mitior unda est.
Pectora pauper securo gerit.

Apud eundem Lucianum Plutus de se ipso loquens cum Mercurio, ita infit: Simul atque, ó Mercuri, me quis apertis foribus exceperit, unà mecum intrat clanculùm *Elatio*, *Vecordia*, *Iactantia*, *Mollities*, *Violentia*, *Dolus*, atque alia innumerabilia monstra. Et tamen, qui admittunt me, prius omnia patientur, quam ut tali vallatum satellitio rejiciant. Interrogatus deinde, cur adeò lævis, lubricus, & retentu difficilis esset, atque anguillarum & serpentum in morem, inter digitos elaberetur, cum *Paupertas* tam viscosa sit & prehensu facilis, respondit, id eò fieri, quòd pronissimum sit egestate involui; arduum verò & difficillimum opibus abundare.

Aliqui volunt Plutum esse Plutonis filium, jam tremuli senis, jam nequiculi pueri formam induentem: illius quidem, quia, cum cætera vitia in senibus decrescant, cupiditas tamen habendi in iis crescit; & quò minus restat viæ, tantò plus corradunt viatici. De Sene Horatius:

Quærit, & inventis miser abstinet, ac timet uti.

Puerum verò refert Plutus petulantem & fallacem, quia Cupidinis instar in animos se mortalium insinuat, & aditum sibi per varias parit artes ad sitim auri accendendam. Per modum imbris, ut Jupiter in sinum Danaës, illabitur, secumque mille dolos & fraudes infert. Digna tali parente soboles, quam Syri *Mammona* vocant, & quidem *iniquitatis*. Opes enim sunt vitiorum materia, & rarò sine hoc comitatu divertunt;
juxta

juxta vulgare verbum : *Dives aut iniquus est, aut iniqui heres.* Habet igitur Pluto strenuum in filio emissarium, qui spargit nummos, ut viam sternat ad inferos. Quanta verò sit huius aurei aut ærei Numinis apud omnes gratia & veneratio, ostendunt duo vetusti versiculi :

Audito nummo, quasi quodam Principe summo
Dissiliunt valvæ : nil auditur, nisi salve.

SYMBOLVM XCVI.

Mars, Deus belli.

Ex Variis.

Ethicè.

1. Marris comitatus quid significet. Eius effigies. Bellona. Animalia Marti sacra. 2. Belli miserix. 3. Effectus. 4. Bellum justum. 5. Prudentia bellica. Celeritas in bello. 6. Martis currus, Symbolum est Pax iracundi. 7. Quinque sensus, Solis filix. 8. Victoria. 9. Pax.

ETymon auius dei à Varrone lib. 4. de ling Lat. ducitur inde, quòd maribus in bello præsit. A Poëtis *Mavors*, appellatur per epenothosin, quòd *magna vertat*. Hic Jovis & Junonis filius esse fingitur ; vel, ut Ovidius fabulatur, solius Junonis. Cùm enim olim Juno turbata, quòd animadvertisset Jovem percusso capite, sine femina commercio procreasse Minervam, versus *Oceanum* proficisceretur, percontatum, quo pacto & ipsa sine viro parere posset, itinereque fatigata, juxta fores deæ *Flora*, conjugis *Zephyri* consedisset ; interrogata ab ea fertur, quam ob causam ad Oceanum pergeret : quâ cognitâ, facturam se voti compotem deam pollicita est, si id Juno celaret Jovem. Quod cùm Juno jurejurando promisisset, mox illam *Flora* monuit, in campis *Oleniis* Achaiaë regionis florem esse, quò tactò statim conciperet sine viro. Id experta Juno, concepit, & peperit filium ; quem Martem nominavit. Dicitur is *Gradius*, sive à *gradiendo* in bello ultro, citròque : sive à gradu militari, quo viginti millia passuum, seu quinque milliaria Germanica æstivis diebus sunt conficienda militi. *Geticus* Mars arvis præ-

Eccc 3

sidere